

**SIMBOLURILE IN ARTE MARTIALE,
JUDO**

Sensei Ion Petre Barbos

ABSTRACT

În artele marțiale centurile colorate au apărut odată cu judo. Profesorul Jigoro Kano a introdus două centuri colorate; albă și neagră. Kano fiind practicant budist, a preluat aceste simboluri din religia budistă. Mai târziu, odată cu pătrunderea judo-ului în Europa, maestrul nipon Mikonosuke Kawaishi (1899-1969) a introdus în sistemul de evaluare în judo centrurile colorate, toate având simboluri budiste.

Centura alba: Este prima centură din artele marțiale japoneze (judo, karate, aikido etc.) În budism (judo este o artă marțială aparținând budismului nipon), albul reprezintă lumina, deschiderea spre adevăr. Prin alb nimic nu este ascuns, secret sau nedefinit. Practicantul care își începe drumul în artele marțiale prin această centură i se sugerează că drumul pe care îl va urma nu are ceva ascuns, tot ceea ce pare din afară secret și greu de pătruns se va descoperi prin practică, răbdare și parcurgerea pas cu pas a îndrumărilor celor care au parcurs deja acest drum. Albul este puritatea și lucrurile imaculate. Este drumul spre înțelepciune. Elefantul care apare în visul mamei lui Buddha, înainte ca acesta să fie conceput, era un elefant alb, semn al înțelepciunii și puterii. Visul elefantului alb este un simbol al triumfului spiritului asupra cărnii. Începătorul în artele marțiale prin această centură este introdus într-o lume sacră a simbolurilor care îl vor transforma într-un om plin de înțelepciune, deschizându-i în cele din urmă ușa spre Nirvana.

Centura galbenă: galbenul este simbolul cu cea mai mare valoare în budism. Este roba călugărului budist. Simbol al umiliței și al separării de societatea materialistă. Chiar Buddha și-a ales să poarte această culoare. În vremea sa roba galbenă era purtată doar de către criminali și cei care erau din punct de vedere moral în afara societății indiene. Buddha își alege galbenul pentru a se apropia de culoarea pământului, locul în care în cele din urmă se va întoarce, chiar și în formă de cenușă. În pământul galben omul, oricât de măreț ar trăi în această lume, se va contopii în cele din urmă devenind egal cu orice particulă. Galbenul mai simbolizează pacifismul și îndepărtare de distrugere. Practicantul care a învățat acum primele elementele prin care el poate distruge viața, i se amintește simbolic că trebuie să evite calea spreucidere.

Centura portocalie: portocaliu este culoarea care a radiat din palma, călcâiele și buzele lui Buddha. Portocaliu este martorul învățaturii lui Buddha. Practicantului care a primit această centură i se sugerează că învățătura acumulată până acum este universală. Este o încurajare că merge pe calea cea dreaptă a adevărului.

Centura verde: verde este simbolul echilibrului și al armoniei. Este culoarea naturii pe timp de primăvară și vară. Renaștere și viață. Verdele este culoarea respectului față de viață. În budism verdele este reprezentat în imagini printr-o tânără veselă și plină de viață. Karma, ca și acțiune, este simbolizată prin această culoare. Cel ce a primit această centură i se sugerează că este la vârsta tinereții în arta marțială. Drumul care va urma poate fi luminos și curat, doar dacă păstrează cele două anotimpuri în sufletul său. Dacă se va abate atunci totul va fi distrus, iar iarna rece îl va distruge.

Centura albastră: albastru este culoarea purității, castității păcii spirituale și intelectuale. Nu numai în budism găsim această culoare cu același sens. În creștinism, de exemplu, Fecioara Maria și Isus sunt adesea reprezentați îmbrăcați într-o mantie albastră, simbol al universului și al sacralității. În Egipt, zeul Amun este reprezentat în culoarea albastră. Zeus, la greci, Jupiter la romani, erau simbolizați tot în această culoare.

CONFERINTA DE ARTE MARTIALE JAPONEZE – CLUJ NAPOCA 20 NOIEMBRIE 2010

În budism albastru este reprezentat prin două nuanțe: albastru deschis și albastru închis. Albastru deschis este simbolul cerului și al mării, ca spații infinite și imposibil de a fi cuprins fizic de către muritor. Cerul albastru este spațiul de legătură dintre om și zei. Albastru închis este simbolul aurei pentru budism. Această culoare este prezentă în picturile budiste, care îl reprezintă pe Buddha. Capul Iluminatului este înconjurat de un cerc de culoare albastru închis.

Pentru practicantul de arte marțiale centura albastră este simbolul drumului fără sfârșit în arta practică. Chiar dacă pentru un moment are senzația că a găsi rezolvarea în luptă, prin tehnica pe care o stăpânește, drumul este de departe un infinit, pe care acesta trebuie să și-l asume.

Centura maro: maro este culoarea care nu se găsește în simbolismul budist, dar cu toate acestea o găsim în centurile colorate ca ultima din gradul de începător.

Centura neagră: pentru budism negru este culoarea care simbolizează impenetrabilitatea. Lumina și sunetul nu pot trece prin aceasta. Cu toate acestea începutul lumii a fost posibil tocmai din acest întuneric. Negru este transmutarea răului spre bine, este ura față de ignoranță. Practicantul de arte marțiale ajuns la acest nivel este în momentul în care poate discerne răul de bine. Din acest moment acesta este responsabil pe deplin de ceea ce face cu arta pe care o posedă. Orice rău pe care îl va face acesta împotriva ființei umane și a naturii va trebui să de-a socoteală.

CONFERINTA DE ARTE MARTIALE JAPONEZE – CLUJ NAPOCA 20 NOIEMBRIE 2010

În artele marțiale centurile colorate au apărut odată cu judo. Profesorul Jigoro Kano a introdus două centuri colorate; albă și neagră. Kano fiind practicant budist, a preluat aceste simboluri din religia budistă. Mai târziu, odată cu pătrunderea judo-ului în Europa, maestrul nipon Mikonosuke Kawaishi (1899-1969) a introdus în sistemul de evaluare în judo centurile colorate, toate având simboluri budiste.

Centura alba: Este prima centură din artele marțiale japoneze (judo, karate, aikido etc.) În budism (judo este o artă marțială aparținând budismului nipon), albul reprezintă lumina, deschiderea spre adevăr. Prin alb nimic nu este ascuns, secret sau nedefinit. Practicantul care își începe drumul în artele marțiale prin această centură i se sugerează că drumul pe care îl va urma nu are ceva ascuns, tot ceea ce pare din afară secret și greu de pătruns se va descoperi prin practică, răbdare și parcurgerea pas cu pas a îndrumărilor celor care au parcurs deja acest drum. Albul este puritatea și lucrurile imaculate. Este drumul spre înțelepciune. Elefantul care apare în visul mamei lui Buddha, înainte ca acesta să fie conceput, era un elefant alb, semn al înțelepciunii și puterii. Visul elefantului alb este un simbol al triumfului spiritului asupra cărnii. Începătorul în artele marțiale prin această centură este introdus într-o lume sacră a simbolurilor care îl vor transforma într-un om plin de înțelepciune, deschizându-i în cele din urmă ușa spre Nirvana.

Centura galbenă: galbenul este simbolul cu cea mai mare valoare în budism. Galbenul este roba călugărului budist. Simbol al umiliței și al separării de societatea materialistă Este prima dintre culorile simbolice aparute în budism, cunoscută sub numele de Kashaya, și a fost culoarea aleasă chiar de către Buddha, ca simbol al modestiei și separării de lumea și societatea materială. În vremea sa roba galbenă era purtată doar de către criminali și cei care erau din punct de vedere moral în afara societății indiene. Buddha a ales această culoare după culoarea pământului din regiunea în care el trăise, și prin locurile pe care le vizitase, dar și pentru că pământul este locul în care corpul se va întoarce, după ce va fi părăsit de suflet. În pământul galben omul, oricât de măreț ar trăi în această lume, se va contopii în cele din urmă devenind egal cu orice particulă. Prin această roba galbenă călugărul își exprima tăcut renunțarea la lume.

Galbenul mai simbolizează pacifismul și îndepărtare de distrugere. Practicantul care a învățat acum primele elementele prin care el poate distruge viața, i se amintește simbolic că trebuie să evite calea spre ucidere.

CONFERINTA DE ARTE MARTIALE JAPONEZE – CLUJ NAPOCA 20 NOIEMBRIE 2010

În regiunile mai înalte, din Himalaya, unde temperaturile sunt foarte scăzute, călugării au adoptat și ale modele de robe, care protejau corpul și gâtul de frig, spre deosebire de cele ale călugărilor Shaolin, a căror robă lăsau gâtul desoperit.

În Japonia călugării budismului zen au adaptat roba de culoare neagră sau gri numită Kesa. La această robă se adăuga resturi de mătase care reprezentau imitații a robei purtate de către Buddha. În Japonia îmbrăcămintea călugărilor zen este simbolul universului.

Fiecare călugăr este obligat să poarte o robă, semn al legăturii cu spiritul lui Buddha. Pe tot parcursul vieții unui călugăr budist, acesta trebuie să poarte asupra sa cele trei componente ale robei:

1. cea internă pentru membrele inferioare- un pantalon ce acoperă bazinul și membrele inferioare;
2. cea internă- care acoperă trunchiul și umerii;
3. cea externă- care acoperă corpul în caz de vânt sau ploaie.

Centura portocalie: portocaliu este culoarea care a radiat din palma, călcâiele și buzele lui Buddha. Portocaliu este martorul învățurii lui Buddha. Practicantul care a primit această centură i se sugerează că învățătura acumulată până acum este universală. Este o încurajare că merge pe calea cea dreaptă a adevărului.

Centura verde: verde este simbolul echilibrului și al armoniei. Este culoarea naturii pe timp de primăvară și vară. Renaștere și viață. Verdele este culoarea respectului față de viață. În budism verdele este reprezentat în imagini printr-o tânără veselă și plină de viață. Karma, ca și acțiune, este simbolizată prin această culoare. Cel ce a primit această centură i se sugerează că este la vârsta tinereții în arta marțială. Drumul care va urma poate fi luminos și curat, doar dacă păstrează cele două anotimpuri în sufletul său. Dacă se va abate atunci totul va fi distrus, iar iarna rece îl va distruge.

Centura albastră: albastru este culoarea purității, castității păcii spirituale și intelectuale. Nu numai în budism găsim această culoare cu același sens. În creștinism, de exemplu, Fecioara Maria și Isus sunt adesea reprezentați îmbrăcați într-o mantie albastră, simbol al universului și al sacralității. În Egipt, zeul Amun este reprezentat în culoarea albastră. Zeus, la greci, Jupiter la romani, erau simbolizați tot în această culoare.

În budism albastru este reprezentat prin două nuanțe: albastru deschis și albastru închis. Albastru deschis este simbolul cerului și al mării, ca spații infinite și imposibil de a fi cuprins

fizic de către muritor. Cerul albastru este spațiul de legătură dintre om și zei. Albastru închis este simbolul auri pentru budism. Această culoare este prezentă în picturile budiste, care îl reprezintă pe Buddha. Capul Iluminatului este înconjurat de un cerc de culoare albastru închis.

Pentru practicantul de arte marțiale centura albastră este simbolul drumului fără sfârșit în arta practică. Chiar dacă pentru un moment are senzația că a găsi rezolvarea în luptă, prin tehnica pe care o stăpânește, drumul este de departe un infinit, pe care acesta trebuie să și-l asume.

Centura maro: maro este culoarea care nu se găsește în simbolismul budist, dar cu toate acestea o găsim în centurile colorate ca ultima din gradul de începător.

Centura neagră: pentru budism negru este culoarea care simbolizează impenetrabilitatea. Lumina și sunetul nu pot trece prin aceasta. Cu toate acestea începutul lumii a fost posibil tocmai din acest întuneric. Negru este transmutarea răului spre bine, este ura față de ignoranță. Practicantul de arte marțiale ajuns la acest nivel este în momentul în care poate discerne răul de bine. Din acest moment acesta este responsabil pe deplin de ceea ce face cu arta pe care o posedă. Orice rău pe care îl va face acesta împotriva ființei umane și a naturii va trebui să de-a socoteală.

Prin centurile acordate în artele marțiale japoneze, practicantul intră în contact spiritual cu lumea nevăzută a artei practicate. Parcurcând în mod gradat aceste trepte, luptător parcurge etapele simbolice ale unei inițieri tainice, așa cum exista la toate religiile sau organizațiile religioase din lume. Cavalerii Templieri trebuiau să parcurgă diferite trepte până să devină Mare Maestru, de la diacon până la seneșal, ultima etapă înainte de a fi conducătorul ordinului. Ordinile Masonice folosesc și ele la rândul lor diferite inițieri și grade, toate cu scopul de a pregăti pe novice în marile taine ale lumii. Bisericele creștine folosesc diferite grade erarhice, de la diacon până la episcop sau mitropolit, patriarh, respectiv papă.

Alte simboluri în artele marțiale japoneze

Dharmachakra (Roata cu opt spițe) - Dharma se traduce prin Lege, iar Chakra prin Adevăr. Legenda spune ca Buddha a primit aceste simbol chiar de la Zeul Brahman, când acesta a

aruncat-o din cer. Buddha a vorbit despre rolul acestei Dharma cu ocazia predicii de Parcul Căprioarelor, din Bernares, când a scos în evidență „Învârtirea Roții Legii”

Dharmachakra este un simbol hindus, existent cu mult înainte de Buddha. În religia hindusă termenul Dharma se referă la legea universală prin care omul este capabil să atingă fericirea și să se salveze de degradarea sufletului și suferință. Dharma este o formă pragmatică ce impune o disciplină spirituală și care are ca finalitate ghidarea vieții individului spre mântuire. Ea este mult mai profundă decât se poate vedea la prima vedere. Fiecare acțiune a omului bună sau rea, lasă în univers o urmă, o urmă a unei acțiuni. Dacă acțiunea produce o rupere a echilibrului universului va rezulta o karma rea. Este o reacție în domino.

Cel care a produs dezechilibru va fi afectat mai târziu tocmai de greșeala produsă într-un anumit moment al vieții. Pentru a o corecta este nevoie de revenire, adică de o reîncarnare. Este un ciclul permanent asemănător cu mișcarea unei roți, de unde și numele.

Roata se împarte în trei componente: Centru Roții simbolul discipolilor adunați pentru a primi învățătura; Spițele simbol al înțelepciunii, și rama simbol al concentrării.

În judo această roată se găsește simbolic sub forma Happo no Kuzushi „Dezechilibrări în 8 direcții”, prin care adversarul poate fi dezechilibrat pentru a putea fi proiectat. Practicanții budiști de arte marțiale făceau aceste dezechilibrări cu mult înainte ca judo să fie fondat. Jigoro Kano fiind un practicant budist a găsit aceste forme de dezechilibrare în budism sub numele de Happo Undo. Kano a preluat acest simbol, la fel cum a preluat și termenul de judo, ce se găsea în jujutsu, și i-a dat numele de Happo no Kuzushi. Astăzi roata dezechilibrărilor se găsește în multe arte marțiale nipone, aikido, jujutsu, kendo.

Sumo

Pe o platformă pătrată, cu o suprafață de 5,7 m și ridicată la 0,6 m de sol, se găsește un cerc format dintr-o frânghie împletită din paie, foarte groasă, denumit **Dahyo** (cerc sacru). Acesta are un diametru de 4,55m, și o înălțime între 34-60 cm, iar o parte din ea este îngropată în pământ pentru a fixa bine suprafața de luptă. În interiorul cercului se găsește pământ și nisip bătătorit. În mijlocul cercului sunt trasate două linii de culoare albă, care delimitează distanța de la care pornesc cei doi sumotori.

CONFERINTA DE ARTE MARTIALE JAPONEZE – CLUJ NAPOCA 20 NOIEMBRIE 2010

Deasupra suprafeței de luptă se află un acoperiș similar cu cel al unui templu shinto, numit **Tsuryane**. El simbolizând sacralitatea sub care se desfășoară întrecerea, protecția zeilor față de sumotori. La fiecare dintre cele patru capete ale acoperișului se găsesc câte un buchet de paie colorat care simbolizează câte unu dintre cele patru anotimpuri.

Întrecerea este arbitrată de un arbitru judecător șef (tate-gyoji), simbolul preotului Shinto, care este însoțit de arbitrii judecători (gyoji). Judecătorul șef este cel care dă semnalul de începere a întrecerii, și arbitrează întrecerea dintre un Yokozuna și un Rekishi. Pe lângă costum (kimono), judecătorul șef are și o sabie (katana). Sabia, în acest caz, simbolizează dispoziția acestuia de a recurge imediat la sepukku (ritualul sinuciderii), dacă cea mai mică decizie este încălcată de judecători (shimpan).

Costumul (kimono) plin de culoare, pe care îl poartă gyoji păstrează tradiția epocii Ashigara (1336-1573). Este format din eboshi, o bonetă din păr de cal, care amintește de boneta purtată de samurai. Eboshi se primea odată cu noul nume, după ce samuraiul devenea adult.

Evantaiul (uchiwa) era confecționat din lemn, piele sau fier, și colorat în funcție de gradul pe care îl purta gyoji, negru, albastru, purpuriu sau alb. Cu evantaiul arbitrul indică locul pe care trebuie să îl ocupe cei doi sumotori, și dă decizii. Desemnează câștigătorul (kimarite), îndreptând evantaiul spre acesta.

Gyoji este cel care invocă la deschiderea turneului de sumo (doho-matsuri) divinitățile shinto (kami), cerându-le să protejeze cu puterea lor întrecerile ce au loc. Tot el face diferite comentarii, precum “nokotta, nokotta” (nu încă, nu încă), atenționându-i pe sumotori să fie prudenți la urcarea pe podium, pentru a nu alunca. În 2005 numărul de gyoji activi era de 43. (Suzuki D.)

Ca ofrandă se aduc castane, alge și orez sfințit (senmal), la care se adaugă sare, iar ca băutură, tradiționala băutură japoneză, sake.

Sarea, în cultul shinto, este un simbol al dezlegării și curățirii de duhurile rele. Mitologia shinto spune că prima insula a luat naștere prin aruncarea în mare a sării de către zeul Izugaki. Fiecare întrecere sumo începe cu un moment de curățire spirituală a suprafeței de luptă (dohjo). Acest ritual se numește shikiri, iar ritualul din shinto poartă denumirea de shibatsu.

Luptătorul sumo raspândește pe toată suprafața de luptă sarea pentru ca nici un kami rău să ajungă să ia parte la întâlnire. Dar totodata sarea este oferită ca semn de prețuire a celor care nu mai sunt în viață. La o competiție de sumo este aruncată cam 45 de kg de sare pe zi.

Luptătorul sumo intră pe suprafața de luptă în picioarele goale, purtând un mae-tate mitsu, un șorț din bumbac, care în timpul luptei este interzis să fie acpucat. În jurul bazinului este înfășurată o centură (mawashi) formată dintr-o bandă lungă de mătase de 11, 6 m, ce se înfășoară de 6 ori. Are rolul de apucare în luptă.

Părul este prins într-un coc după moda ce datează din secolele XVII-XVIII-lea. Aceste coafuri diferă în funcție de rangul pe care îl deține sumotorul.

Concluzii

Artele marțiale sunt creația a numeroaselor generații, iar astăzi fac parte din patrimoniul universal. La baza lor stau simbolurile religioase, forme codificate ale unor mesaje sau evenimente pe care generațiile trecute au încercat să le transmită celor care vor urma. Astăzi din cauza accentului exagerat de mare asupra activităților competiționale, artele marțiale au fost „dezbrăcate” de cel mai important element al său, simbolul religios.

Multe arte marțiale, din cauza competițiilor sportive și-au pierdut pe lângă simbolurile sale și elementele tehnice și tactice care au făcut ca aceste arte să fie războinice, pierzându-și treptat importanța marțială.

Autorul acestei lucrări își dorește ca artele marțiale să-și recapete rolul pe care l-au avut în istorie, iar simbolurile pe care le transmiteau acestea să fie cunoscute de către cei interesați. Este timpul ca artele marțiale să fie cunoscute așa cum sunt ele cu adevărat și nu cum ne-am imagina fiecare dintre noi că ar trebui să fie.

Arta marțială este o artă a războiului, iar sporturile de lupte sunt arte ale spectacolului, adică mijloace ludice de recreere, legate de reguli și regulamente. Desigur, că amândouă își au rolul lor bine precizat în societățile moderne, doar că arta marțială urmărește ceva dincolo de obiectivele unei pregătiri competiționale. Dar pentru a ști ce anume urmărește să lăsm pe cei interesați să pătrundă în tainica și misterioasa „Cale a Războinicului”.

Bibliografie

1. A.C.Bouquet- Comparative Religion, Pelican Book, the Great Britain, 1942.
2. Blau Tatjana, Mirabai- Buddhistische Symbole, Schirner Verlag, 1999
3. Dan Corneliu Ionescu- Enciclopedia de Aikido, vol.3- Jo și Tambo, Editura Mix, 2003.
3. Frederic Louise- Dicționar de arte marțiale, Editura Enciclopedică, București 1993.
4. Gerhard J. Bellinger- Im Himmel wie auf Erden, Droemer Knaur, Munchen, 1993.
5. Morihiro Saito- Takematsu Aikido- Historique et Techniques de base, I-V, Editions Budo Concepts, 1998.
6. Pizadassi Thera- The Buddha, his life and teaching-BPS, 1982, Sri Lanka
7. Suzuki D. T.-Training of the buddhism, Kyoto, 1935.
8. Udo Becker- Lexicon der Symbole, uber 900 Abbildungen, Komet, 1993
9. William Cheung -How to develop Chi power, Ohara Edition, 1986.